

Eduskunta

Sivistysvaliokunta

Asia: Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023 / HE +154/2022

Suomen Luokanopettajat ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023.

Lausuntomme kohteena ovat pääluokan 29 asiat.

Yleistä

Hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023 on useita tärkeitä ja kannatettavia tavoitteita, jotka Suomen Luokanopettajat ry:n mielestä ovat oleellisia perustaitojen, osaamisen ja tasa-arvoisen opetuksen kannalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinonalan tavoitteet varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat oikeat. On erinomaista, että talousarviossa nostetaan esille nykytilanne, jossa nuorten oppimistulokset ovat laskeneet ja Suomen tiede on jäämässä jälkeen kilpailijamaistaan. Tärkeää on myös huomio, että lasten ja nuorten hyvinvointi ei ole kaikilta osin kehittynyt suotuisasti.

Suomen Luokanopettajat ry ei kuitenkaan täysin jaa ajatusta korona-pandemian vaikutuksista niin sanottuihin oppimisvajeihin. Vajetta tuli tilapäisesti keväällä 2020 kymmenen viikon etäopetusjakson aikana perusopetuksessa. Meidän näkemyksemme mukaan sisältöoppimiseen liittyvät vajeet saatiin korjattua hyvin seuraavan lukuvuoden aikana.

Luokanopettajilta tulleiden viestien perusteella tietynlaisia muutoksia korona-pandemian vaikutuksesta on edelleen nähtävissä esimerkiksi ryhmätyötaidoissa ja toisten huomioonottamisessa. Yli kahden lukuvuoden aikana kouluissa jouduttiin pitämään fyysistä terveysturvallisuutta yllä muun muassa pidättäytymällä ryhmätyöskentelyn omaisista tilanteista ja koulun ulkopuolisesta opetuksesta. Koulua käytiin ikään kuin ”ennen vanhaan”, istuen omilla paikoillaan ja enemmän opettajajohtoisesti. Nyt niin sanotun normaalin kouluarjen työskentelytaitojen takaisin omaksumisessa ja etenkin koulupolun alkuluokkien oppilailta on ollut ikään kuin uuden työskentelytavan oppiminen.

Tavoitteista

Keskeistä hallinnonalalle on huolehtia, että opetuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset paranevat ja eriarvoisuus vähenee.

Kiitämme tavoitteista, joissa esi- ja perusopetus toteutetaan laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen läpäisy entisestään paranee.

Opettajien ammatillinen jaksaminen on yksi huolestuttava seikka. Yhä useammat opettajat uupuvat henkisen työkuorman kasvaessa ja esimerkiksi liian vähäisen oppilashuollon määrän johdosta. Talousarviossa on vahvistamistavoite oppilas- ja opiskelijahuoltoon, mutta opettajien jaksamista ei ole nostettu kehittämisen kohteeksi.

Luokassa 29.10 on esitetty useita kannatettavia toiminnallisia tavoitteita. Miten näitä tavoitteita pyritään konkreettisesti toteuttamaan? Talousarvion kautta ei tätä tietoa näy ja osa tavoitteista edellyttävät koulujen tasolla taloudellista resurssointia.

Toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitettäessä, SLO ry toivoo tutkimusperusteista kehittämistyötä. Talousarvioesityksen kautta ei edellä mainittujen asioiden kehittämistyön tavoitteista saa konkreettista tietoa siitä, minkälaisiin muutoksiin näillä tavoitteilla pyritään.

Hallinnonalan määrärahat

Kiitämme merkittävää määrärahaa valtionavustuksina esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin.

Suomen Luokanopettajat ry hämmästelee 1 000 000 euron määrärahaa opetussuunnitelmatyöstä yhden vuosiviikkotunnin lisäämiseksi aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen. Tämä lienee koskevan esitettyä B1-kielen tuntimäärän nostoa yhdellä vuosiviikkotunnilla. Ihmettelemme suunnittelutyön kustannuksia ja sitä, että yleensäkin tuntijaon muutosta esitetään tässä vaiheessa hallituksen ja eduskunnan toimikautta, kun ennustettavissa on perusopetuksen tuntijakoon ja opetussuunnitelman perusteisiin koskevien muutospaineiden läheisyys seuraavalla vaalikaudella.

Lasten ja nuorten harrastustoimintaan on osoitettu 14 500 000. SLO ry haluaisi, että lasten- ja nuorten harrastustoiminnan niin sanotun Suomen mallin vaikuttavuutta arvioitaisiin. Toteutuuko mallille asetettu tavoite siitä, että onnistutaan luomaan maksuton harrastusmalli, joka oikeasti edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Tavoite on tärkeä ja kannatettava, mutta esitetty määräraha on suuruudeltaan niin merkittävä, että tulokset pitää olla todellisia.

SLO ry esittää lisäksi retorisen kysymyksen siitä, että onko valtionosuus ja -avustus 666 777 000 euroa riittävä kattamaan esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannukset. Signaalina esimerkiksi kunnat, jotka eivät pysty järjestämään kouluille ja oppilaille riittävää määrää laadukkaita oppimateriaaleja.

Yhteenveto ja esitykset

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023 ei tuo varsinaisesti mitään uutta perusopetuksen kehittämiseen ja ylläpitoon.

Vakavana puutteena näemme puuttuvat tavoitteet ja kehittämistoimet määrärahoineen sellaisiin toimintoihin, joilla oikeasti pystyttäisiin vaikuttamaan tehokkaasti siihen, että opetuksen laatu ja tasa-arvoisuus vahvistuisivat ja sitä kautta oppimistulokset parantuisivat. Tällaisia kehittämistoimia olisivat seuraavat:

1. Suomen Luokanopettajat ry esittää, että talousarviossa pitää olla tavoitteita ja määrärahaa opetusryhmäkokojen pienentämiseksi. Luokanopettajat nostavat kyselyissä nimen omaa oppilasmäärän suhteessa opettajiin kaikista merkittävimmäksi tekijäksi oppimisen kannalta ja useiden hallituksen talousarviossakin esitettyjen tavoitteiden toteutumisen kannalta. Opetusryhmien heterogeenisuus, johtuen erilaisista oppijoista, erikielisydestä, maahanmuuttotaustasta ja yhteiskunnallisista stressitekijöistä edellyttävät pedagogiikkaa ja didaktiikkaa, jota ylisuurissa opetusryhmissä ei voida toteuttaa.
2. Suomen Luokanopettajat ry esittää myös vuodelle 2023 määrärahaa kolmiportaisen tuen mallin toimivuuden kehittämiseen. Samassa yhteydessä tulisi uudelleen arvioida nykyinen niin sanottu inklusiomalli, jota kunnat ovat käyttäneet säästökeinona jo kymmenen vuoden ajan. Vaikka ns. lähikouluperiaate on hyvä ja kannatettava, on koulutuksen järjestäjienkin todettava, että osalle oppijoista tarvitaan yhä voimakkaammin painotettuja opetusryhmiä, vaikka aluksi pyritäänkin tuki antamaan yleisopetuksen opetusryhmissä.

Suomen Luokanopettajat ry

Marko Jokinen
Puheenjohtaja

